

Porvoon kaupunki

Kasvun ja oppimisen toimiala
Tapani Eskola
Sari Gustafsson

Epoon suomenkielisen koulun lakkauttaminen

Epoon koulun vanhempainyhdistys on pyytänyt lausuntoa saaristoasiain neuvottelukunnalta, SANK:lta, liittyen Epoon suomenkielisen koulun lakkauttamiseen. Epoon koulun vanhempainyhdistys on pyytänyt samaan asiaan liittyen neuvottelukunnan lausuntoa myös vuonna 2022. Neuvottelukunta nostaa esille lausunnossaan samoja asioita kuin aikaisemmassa lausunnossaan.

Porvoon kaupunki suunnittelee Etelä-Porvoon ainoan suomenkielisen saaristokoulun lakkauttamista. Suurin osa koulun oppilaista tulee Porvoon saaristoalueilta. Epoon koulun läheisyydessä sijaistee myös ruotsinkielinen Grännäsin koulu.

Valtioneuvosto on nimennyt Porvoon kaupungin saaristolain, laki saariston kehittämisen edistämisestä (494/81), mukaiseksi saaristo-osakunnaksi (9 § Saaristokunta). Tämä tarkoittaa sitä, että saaristoisuus on olennainen osa kuntaa ja nähdään, että rikkonaisuus ja muita alueita heikompi saavutettavuus haastaa kuntaa näiden alueiden elinvoiman ylläpitämisessä. Saaristoisuudesta johtuen valtiovarainministeriö maksaa Porvoon kaupungille valtionosuutena saaristolaisia peruspalveluiden järjestämiseen ja ylläpitämiseen saaristolaisille. Saaristolaisien myötä kunnilla on paremmat edellytykset järjestää palveluita kunnan kaikille asukkaille tasapuolisesti.

Saaristolain kirjaukset painottavat peruspalveluiden merkitystä saaristossa. Saaristolain tarkoituspykälän mukaan valtion ja kuntien toimin on pyrittävä turvaamaan saariston kiinteä asutus luomalla väestölle riittävät mahdollisuudet toimeentuloon, liikkumiseen ja peruspalvelujen saantiin. Lisäksi saaristolain peruspalveluita ja erityispalveluita koskevassa pykälässä 6 todetaan, että valtion ja kuntien on huolehdittava siitä, että saariston vakinaisella väestöllä on käytettävissään muut peruspalvelut sekä saaristoloissa tarvittavat erityispalvelut kohtuullisin kustannuksin ja kohtuullisella etäisyydellä. Saaristolakia uudistetaan parhaillaan maa- ja metsätalousministeriössä ja myös uudistetun lain tavoitteet ovat samansisältöiset kuin voimassa olevan lain.

Kouluilla on iso merkitys niin saaristoalueiden viihtyisyyteen kuin veto- ja pitovoimaan. Saaristoalueilla koulujen merkitys korostuu ei vain oppimispaikkoina vaan myös harrastamis- ja kokoontumispaikkoina. Kouluverkkosuunnittelu ei siis ole pelkkää opetuksen järjestämistä, vaan siinä on kyettävä vastaamaan moniin kerrannaisvaikutusten haasteisiin, joita liittyy aluekehittämiseen, elinvoimaisuuteen, opetukseen, palveluihin ja yhteisöllisyyteen. Kouluverkolla, palveluverkolla ja ihmisten arjella on kiinteä kytkös

toisiinsa, minkä vuoksi siihen on tärkeä kiinnittää huomiota tulevaisuuden kouluverkkoa tarkasteltaessa. Perusopetuksen keskittämisen on tutkitusti osoitettu vaikuttavan kielteisesti maalla asumisen edellytyksiin.

Etenkin saaristossa palvelut ja toiminnot tukevat toisiaan, minkä vuoksi koulukin (julkinen palveluna ja rakennuksena) on kokoaan suurempi vaikutin alueensa vetovoimaisuudelle ja yhteisöllisyydelle. Siksi sitä on mietittävä myös kehittämisen kohteena kontekstissaan. Visio suomalaiselle perusopetukselle (Peruskoulu 2045: Elämää varten) nostaa myös esille koulurakennukset yhteisöjen kohtaamispaikkana ja koulujen alueellisen roolin yhteisöllisyyden vahvistajana. Saaristokin on oma alueensa.

Lapsia, perheitä ja kouluja koskeva kokonaiskuva tarkentuu parhaiten yhteistyöllä, jossa on mukana kaikki kouluverkkokeskustelun ja -suunnittelun kokonaiskuvan kannalta keskeiset osapuolet (ensisijaisesti päättäjät, virkamiehet, vanhemmat, asukkaat, opettajat, lapset). Avoimuudella, osallisuudella, luovalla ajattelulla ja hyvällä valmistelulla voidaan löytää yksimielisempi kouluverkkoratkaisu. Samalla luottamus vahvistuu, tyytyväisyys lisääntyy, tulevaisuuden usko lujittuu ja asukkaat sitoutuvat. Ihmisten ja ihmisistä kumpuavan sosiaalisen pääoman merkitys on ratkaiseva saariston ja koko kunnan/kaupungin elinvoiman ja kehittymisen kannalta.

Saariston palvelut tarjoavat mahdollisuuden hyvään elämään ja vakituiseen asumiseen saaristossa. Lapsille hyvään elämään kuuluvat leikki ja vapaa-aika pitkien koulumatkojen sijaan, ja se, että lasten sivistykselliset ja sosiaaliset oikeudet toteutuvat ilman, että lasten ja perheiden sujuva arki kärsii. Väestökehityksen haasteita perusopetuksen järjestämisessä tarkastelevan työryhmän loppuraportissa (Peruskoulu 2045: Elämää varten) todetaan, että perusopetuksen tulee säilyä jatkossakin lähipalveluna.

Edellä olevaan viitaten saaristoasiain neuvottelukunta tuo esille, että saariston lapsiperheiden tarpeet on tärkeää ottaa huomioon, kun kaupunki suunnittelee kouluverkkoaan, koulujen sijainteja ja oppilaiden koulumatkoja. On tärkeää, että kaikki mahdollisuudet koulutoiminnan jatkamiseksi kartoitetaan ennen lopullista päätöstä, myös vaihtoehtoiset opetuksen järjestämisen tavat sekä suomen- ja ruotsinkielisen opetuksen yhdistäminen samaan koulurakennukseen.

Saaristoasiain neuvottelukunta

Puheenjohtaja, kansanedustaja Sandra Bergqvist

Pääsihteeri, johtava asiantuntija Elina Auri